

Gospodar in gospođinja

LETO 1934

14. MARCA

ŠTEV. 11

Ne zanemarijajte sadnega drevja

Vse se nadeja dobre sadne letine. In opravičeno. Saj je bila minulo leto v tem oziru slaba kakor že davno nobena. Toda od dobre letine ne bomo imeli tistih dohodkov, kakor jih morebiti pričakujemo, ako se ne bomo upravljal dobro, ki je tik pred nami, pobrigali za sadno drevje in ne bomo opravili nekih nujnih del, ki edina nam morejo zagotoviti ne samo obilen, ampak tudi po kakovosti prvovrsten pridelek. Slednji sadjar, ki hoče svoj pridelek dobro prodati, bi dandanes moral vedeti, da ima ceno samo lepo namizno sadje, ki je popolnoma brez vsake napake, čisto brez madeža. Tako sadje bomo pridelali pa le tedaj, če se bomo sedaj spomnili, ko se drevje prebujajo k novemu življenju, ko se bo razvilo, ozelenelo in nastavilo plodove, potrudili in nekaj žrtvovali vsaj za najnujnejšo obdelavo s sredstvi za obrambo pred neštetiimi zajedavci.

Proti koncu tekočega meseca — ponekod prej, ponekod pozneje, kakor je pač podnebje in kakor je vreme — tiste dni, ko ob ugodnem, toplem vremenu začne drevje brsteti, to se pravi, ko se cvetno brstje napne, da je zlasti na jablanah in hruškah dobro vidno že od daleč, je konec zimskega počitka in konec zimske obdelave sadnega drevja z zimskimi škropivi, kakor je na pr. arborin. Kdor torej s tem sredstvom svojega drevja še ni obdelal, je sedaj zadnji čas, da to opravi. Z arborinom hočemo zadeti in zatreti zlasti vse živalske zajedavce, ki prezimujejo na drevju v raznih skrivališčih. Z njimi odpravimo z drevja tudi mah in lišaje ter pomladimo lub. Zato moramo ravnati z arborinom tako, da v živo zmočimo vse dravesne dele zlasti deblo in debelejšje veje. Te-

kočina mora prodreti v vse razpoke in kotanje po debelu in vejah. Mešanica: na 10 litrov vode 1 kg arborina zadostuje za pečkasto drevje. Za koščičasto pa vzemimo na 12—14 l vode 1 kg arborina.

S tistim dnem torej pa, ko začne drevje brsteti, je konec zimske dobe. Prične se čas obdelovanja sadnega drevja s povsem drugim sredstvi (škropivi) in z drugim namenom. Odslej se bo obravnavala sadjarjeva pozornost predvsem na posamezne škodljivce in bolezni, ki se začno upravljal v tej dobi razvijati in ki jih je treba zato takoj izpočetka vzeti na muho. Posebno dva sta, ki prizadeneta vsako leto ogromno škodo na sadnem pridelku: zavijač, ki povzroča živčnost sadja, in škrlup (fuzikladij), ki dela sadje krastavo. Pred obema pa je moči prav zanesljivo obvarovati sadni pridelek, ako obdelamo sadno drevje s preizkušenim škropivom, o pravem času, ob primernem vremenu in s pravilnim ravnanjem.

1. Sadni pridelek obvarujemo pred zavijačem in škrlupom z 1% bakreno-apneno brozgo (modra galica), ki ji dodamo na vsakih 100 l 12—15 dkg arzenikovega strupa v obliki zelenila, ki je nalašč v to svrhu v prometu (na pr. zelenilo urania, silezija itd.). V zadnjih letih se uporablja namesto navadne bakreno-apnene brozge in arzenika nosprasen in ponekod tudi žvepleno-apnena brozga.

2. Z enim ali drugim škropivom je treba drevje obdelati o pravem času in sicer če le mogoče trikrat: prvič, ko začne brsteti, drugič takoj, ko ocvete in tretjič 3—4 tedne pozneje. Teh terminov se je treba točno držati, ker so v praksi že mnogo let preizkušeni.

3. Dober uspeh dosežemo le tedaj, ako obdelavamo drevje s škropivom ob lepem, mirnem vremenu. Med težjem ali tik pred dežjem je delo brezuspešno. Tudi ob vetrovnem vremenu se zelo

4. Za dober, zanesljiv uspeh je slednjič neogibno potrebno, da to obdelavo izvršujemo **pravilno**. Škropivo moramo po drevesu z **dobro pršilko** (škropilnico) tako razpršiti, da se vsa rastlina za-

grne v meglico, ki se vleže v obliki **predrobnih** in čim **gostejših** kapljic po vejicah, po obeh straneh listov in pozneje po zametku (mladih plodovih). To spomladno in poletno škropljenje po oživljajočih se in po zelenih rastlinah je bistveno različuje od škropljenja z arborinom.

Prihodnjič natančnejša navodila za pripravo škropiva. H.

Poleganje žita in kako ga preprečimo

(Konec.)

Notranji vzroki poleganja tičijo pa v rasilni sami, v njenih podedovanih lastnostih in v ustroju njenega telesa. Zlasti velja to za razvoj koreninja in za trdnost bilke. Rastlina sama se brani proti poleganju z globokim koreninjem in z utrditvijo stebela: bilke — slame. Poleže torej zaradi tega, ker je koreninje popustilo — to se dogaja na močno vlažnih tleh — ali ker se je bilka radi šibkosti skrivila ali zlomila.

● **Razdelitev koreninja** v zemlji in kakovost tal je za odpornost proti poleganju največje važnosti. Množina korenin je podedovana lastnost posameznih vrst; toda ta zavisi tudi od množine hranilnih snovi v zemlji in kako je ta obdelana. Čim globlje je njiva preorana, čim rahlejša je zemlja, čim več hrane ima, tem krepkejša se koreninje razvija. Če je žito slabo vkoreničeno, tedaj ga veter in dež lahko poležeta, ker koreninje popusti. To se dogaja večkrat pri rži, ki je v zemlji plitko zasidrana. Da poleganje pogosto zavisi od vkoreničenja, nas prepriča dejstvo, da padejo na močvirni zemlji pšenične sorte z debelo, trdno slamo, medtem ko sorte s tanko bilko ostanejo pokonci. Pomanjkljivost onih leži v tem, ker so preslabo vkoreničene, pri tih je pa vkoreničenost dovolj krepka. Take zemlje je treba pač osušiti in jih globoko orati. Pomagamo si pa tudi s tem, da sejemo na taka zemljišča žitne vrste, ki razvijajo močno koreninje in kratko, trdno bilje.

Trdnost bilke — slame vpliva tudi na

poleganje. Tudi ta je notranja podedovana lastnost rastline in vrste. Posamezne sorte so namreč različno odporne proti poleganju. Tako poleže prej dolgo-slamnata rž nego pšenica, ki ima kratko in debelejšo slamo. Pšenične in ječmeneve vrste z debelimi plevami so navadno bolj odporne nego one s tankimi plevami. Oplemenjene sorte so manj podvržene temu zlu nego navadne podeželske vrste. — Trdnost bilke je odvisna od njenega ustroja, od njene dolžine, od dolžine in debelosti posameznih členov, od debelosti sten in od razporedbe staničnega tkiva, ki utrjuje bilko.

Iz tu navedenega sledi, da je stopinja odpornosti proti poleganju žit odvisna od vpliva podnebnih in vremenskih činiteljev, od lastnosti zemlje in njenega obdelovanja, od nekaterih rastlinskih posebnosti ter od raznih notranjih podedovanih lastnosti nadzemskih in podzemskih delov rastline. Vse to je jemati v obzir pri presojevanju poleganja žit in določitvi sredstev in pripomočkov v borbi proti temu zlu.

Kako pa skušamo preprečiti to poleganje žita? Popolnoma in vedno preprečiti to zlo je težko, vendar se da omiliti z naslednjimi postopki: Zemljo moramo pravilno obdelati in pripraviti za setev; vlažna tla je po potrebi osušiti. Z dušičnimi gnojili ne smemo žitom premočno gnojiti. Za setev izbiramo zlasti take vrste, ki so odporne proti poleganju. Žit ne smemo sejati ne pregosto, ne pregloboko. Pregosto zasejana žita moramo je-

seni prebrnati ali popasti ali spomladi prebrnati.

To so v glavnem načela, ki jih moramo uvaževati, če hočemo zmanjšati škodo, ki jo nam leto za leto povzroča poleganje naših žit. Že jeseni, gotovo pa spomladi opazimo na žitih znake, iz katerih moremo sklepati na morebitno poznejše poleganje, ki ga moramo skušati preprečiti. To dosežemo, če žito obžanjemo jeseni ali spomladi. Ponekod popasejo zlasti pšenico z voli ali z ovci. Učinkovito sredstvo je tudi brananje, ker z njim izrujemo pregoste rastline in

setev razredčimo. Branamo lahko že jeseni, pa tudi spomladi, prej nego začne žito odganjati, toda vedno le ob suhem vremenu. Branati je zlasti pšenico, tudi ječmen, rži pa ne.

Poljedelci, ki bodo upoštevali tu navedeno, bodo lažje preprečili ali vsaj zmanjšali škodo, ki jo utrpe radi poleganja žit vsaj v tistih primerih, ki leže v človeški moči. Pa tudi v primerih neurja ne bodo selve toliko trpele, če so rastline tako krepke, da se pozneje zopet lahko dvignejo in vzravnaajo. Skrb za rast žita se vedno izplača.

Načenejše gnojišče

Vedno bolj se poudarja važnost dobrega gnojišča za vsako kmetijsko gospodarstvo, ker je samo na takem močje pridobivati visokovreden gnoj in preprečiti izgubo dragocenih rastlinskih hranilnih snovi. Ni pa vsak kmetijski gospodar tako srečen, da bi si lahko zgradil betonirano gnojišče po modernih načelih, ker mu primanjkuje sredstev za to. Vendar je treba pomagati tudi takim, ki si ne morejo privoščiti strokovnjaško izvedene zgradbe, pa si vendar želijo pridobivati dober gnoj. Takim, ki imajo dobro voljo za napredek, hočemo tu podati nasvet, kako si namesto betonskega gnojišča lahko ustvarijo enako dobro gnojišče iz zemlje.

Dobra zemlja ima lastnost vsrkati vase in obdržati razne tekoče in plinaste snovi, zlasti rastlinsko hrano. Semkaj prištevamo dušičnato: amonijah in salpetrovo kislino, nadalje fosforno kislino in kalijeve soli. Ta hranila tvorijo pravo vrednost hlevskega gnoja. Kako zemlja potegne nase razne snovi, se lahko sami prepričamo, če vzamemo navaden cvetličan lonček, ki ima spodaj odprtino za odtok vode, ga napolnimo z zemljo, jo nekoliko stlačimo in nalijemo na vrh gnojnice. Ko je zemlja napita, bo od spodaj odtekala prelišna tekočina, toda ne več umazana temnorjava gnojnica, ampak večalimanj čista voda. Zemlja je torej potegnila nase večino snovi, ki so

v vodi plavale ali bile v njej raztopljene. Kaj sledi z tega? Da zemlja najprej tekočine preceja, potem pa veže raztopine v njej. Če se torej ne moremo poslužiti betona, ki ne propušča gnojne vode, ampak jo odvaja v gnojnično jamo, nam ga nadomesti zemlja, skozi katero voda sicer pronica, toda ona vsrka raztopljeno rastlinsko hrano in jo očuva za gnojenje. V ta namen nam pa dobro služi le težja ilovnata zemlja, ki raztopine dobro veže, medtem ko je rahla peščena prst za to manj prikladna.

Kako naj si pa kmet napravi gnojišče iz zemlje? Postavi si ga lahko v bližini hleva na vrtu, na bližnji njivi, če ima za to primeren prostor, lahko pa tudi zunaj na polju. Izbrani prostor naj ima dobro zemljo; zrahljati jo je do 30 cm globoko in po možnosti navoziti nanjo cestnega blata, ali blata iz jarkov in mlak. Kdor ima mnogo stelje, lahko jo z njo pokrije, ker se bo s tem pomnožil gnoj.

Potem začne na tako pripravljeno gnojišče voziti hlevski gnoj, toda ne po vsem prostoru, ampak na manjšo površino od dveh do štirih metrov po številu svoje živine. To je zaradi tega, da doseže kup prej primerno višino od vsaj poldruga metra in pride gnoj čimprej pod pritisk. Pri vsakem zlaganju treba gnoj dobro stlačiti, da se čimprej ugreje in začne zoreti. Ko je kup dosegel za-

dostno višino, pokrijemo vrh z zemljo, ki jo zbijemo in poševno uravnamo, da se deževnica laže odteka. Ko je tak kupček gotov, prislonimo nanj drugega itd., dokler je ves prostor napolnjen. Zgube so pri takem ravnanju malodane izključene, ker zemlja obvaruje gnoj pred njimi.

Zakaj naj pa zlagamo gnoj na manjše kupe, namesto naenkrat po vsem gnojišču, kakor smo bili dosedaj navajeni? Najnovejša izkustva pravijo, da se vrednost gnoja najbolje ohrani, če pride v manjših kupih čimprej do pritiska in začne hitro zoreti. Pokrivanje vrha kupa z zemljo ima namen vsrkati izpuhtevajoči amonijak in obenem pritiskati na gnoj, da se bolje ugreje, ohraniti ga vlažnega in preprečiti dostop zraka. Ohranitev plinastega amonijaka je velevažna, ker je ta dragoceno rastlinsko hranilo, ki največ vpliva na učinkovitost gnoja. To so glavni pogoji za ohranitev vrednosti gnoja na gnojišču.

Gnojenje hmelja

Naše hmeljarje smo že večkrat opozorili na to, da je med rastlinskimi hranilnimi snovmi kalij eden najvažnejših pripomočkov za zdrav razvoj hmelja.

Oni hmeljarji, kateri so iz kateregakoli razloga opustili jesensko gnojenje hmeljnika, naj ne zamudi storiti to sedaj spomladi.

Hmelj je izrazita kalijeva rastlina. Kalij pospešuje rast listja in razvoj korenin. Brez kalija je kakovost hmelja slaba, steblo šibko, vonj nepovoljen. Lupulin in smola hmelja, torej snovi največje vrednosti, radi katerih sploh gojimo hmelj, so odvisne od zadostnega gnojenja s kalijem.

Poskusi, ki sta jih izvršila v večletih prof. dr. Wagner (Darmstadt) in dr. Dörell (Praga) so pri gnojenju hmelja s kalijem pokazali sledeče uspehe:

1. Kalij učinkuje na vseh zemljiščih, ne ozira se na to, ali so lahka ali težka.

2. Kakovost, predvsem pa barva

Pri razvažanju gnoja zmešamo tudi zemljo iz vrha in iz tal z njim, ker zaleže toliko kot gnoj. Voziti začnemo pri najstarejšem kupčku, ki je najbolj vdelan. Izpraznjeno gnojišče napolnimo zopet s svežo zemljo ali ga preložimo na drug kraj. Gnoja ne smemo prevečkrat prekladati, ker zgublja, ko prihaja v dotiko z zrakom, mnogo amonijaka. Zato je najbolje, zlasti pozimi, ko je časa dovolj, da ga čimprej izvozimo na polje ter stlačimo na kupe kakor zgoraj navedeno. Spomladi ga bomo brez znatnih izgub raztrosili in takoj podorali.

Tako skrbno pridobljeni gnoj je vsaj toliko vreden kakor oni iz modernih betonskih gnojišč. Kdor torej nima denarja za izvedbo betoniranega gnojišča, si ga lahko napravi iz zemlje. S skrbnim ravnanjem si bo pripravil izvrsten gnoj, ki mu bo z bogatimi pridelki poplačal tisti mali trud, ki ga je imel s tem delom.

L.

hmelja se s kalijem izboljša. (Pri nas v savinjski dolini dobi hmelj, zadostno s kalijem gnojen, lepo zeleno barvo in tak hmelj ima najboljšo ceno.)

3. 350 kg 40%ne kalijeve soli da povprečno na enem hektarju 203 kg več suhega hmelja.

4. Pri gnojenju hmelja s kalijem je hmeljska rastlina bolj odporna proti suši ter proti vsem rastlinskim in živalskim škodljivcem.

Z umetnimi gnojili naj se hmelju gnoji sledeče: 40% kalijeve sol in apneni dušik naj se zmešata in skupno enakomerno razsipata po vsem hmeljniku. Nato naj se gnojilo zabrana ali pa plitvo zaorje. Superfosfat naj se trosi 2—3 dni pozneje in tudi zabrana.

Na apnu siromašna zemljišča potrebujejo zelo veliko apna in to vsakih 4—6 let 400—500 kg zmlatega žganega apna ali pa še enkrat toliko apnenega prahu na hektar.

Količine umetnih gnojil, katere so na

hektar hmeljnika letno neobhodno potrebuje, so sledeče:

1. Če smo zadostno gnojili s hlevskim gnojem:

150—200 kg apnenega dušika,

100—150 kg superfosfata,

150—200 kg 40% kalijeve soli.

2. Če smo s hlevskim gnojem premalo ali sploh nič gnojili:

200—250 kg apnenega dušika,

200—300 kg superfosfata,

250—300 kg 40% kalijeve soli.

Pri uporabi umetnih gnojil po načelu popolnega gnojenja se poveča pridelek suhega hmelja na hektar povprečno

na 230 kg. Ako računamo najnižjo ceno za letošnji hmelj 50 Din za en kilogram, znaša vrednost tega večjega pridelka 11.500 Din. Izdatki za umetna gnojila so pri uporabi hlevskega gnoja povprečno 870—900 Din, pri gnojenju hmeljnika brez hlevskega gnoja pa kakih 1150 Din za hektar.

Na podlagi teh ugotovitev, katere so dandanes več ali manj tudi že vsakemu naprednemu hmeljarju znana, se bo prav gotovo vsak v izdatni meri posluževal teh pripomočkov, tako da pridela več in boljšo kakovost hmelja in dobi za svoj trud dobro in pošteno plačilo.

V KRALJESTU GOSPODINJE

KUHINJA

Pomaranče in limone. Sezona teh dveh južnih sadov se je začela. Uživanje teh sadov je priporočljivo. Sadovi in sokovi teh južnjakinj vplivajo osvežujoče na naše telo. Uživanje surovih pomaranč okrepi naše živčevje, blagodejno vpliva na prebavo, saj so pomaranče znano odvajalno sredstvo. Za slabokrvne in otroke so pomaranče posebno priporočljive. Domače sadje je spomladi redko in drago. V tem času ga nadomestijo pomaranče in tudi limone. Poleg sadov je uporabljiva tudi lupina teh južnih sadov. Za uživanje so dobri sadovi surovi ali na različne načine pripravljeni. Naj slede nekatera jedila.

Pomarančni narastek. V kozici raztopim 2 dkg surovega masla, pridenem žlico moke, tri rumenjake, dve žlici pomarančnega soka, žlico ruma, žlico mrzle vode in 8 dkg sladkorja. Te snovi mešam na ognju toliko časa, da se spremeni v nežno, mehko testo. Ko se shladi, pridenem še tri rumenjake in iz šestih beljakov trd sneg. Za duh pridenem nekoliko pomarančnega sladkorja. Skledo namažem s surovim maslom, potresem z moko in spečem v precej vroči pečici.

Pomarančni sladkor. Pomarančni in limonin sladkor dobim na ta način, da

koščke sladkorja drgnem ob kožo sadov toliko časa, da sladkor orumeni. Orumenel sladkor zdrobim. Ta način velja za takojšnjo uporabo. Za shranjevanje stolčnem sladkor v možnarju, ga dobro osušim in denem v kozarce, ki se dobro zapro. Tak sladkor ostane porabljiv nekaj mesecev.

Pomarančni vetrci. Eno pomaranč obriham s sladkorjem. Sladkor starem, primešam s sokom ene pomaranče ter 14 dkg stolčnega sladkorja. To kuham toliko časa, da se od sladkorja potegne nitka. Nato pridenem 14 dkg zmletih mandljev in kuham med mešanjem toliko časa, da se vsa tvarina zgosti. Potem primešam iz dveh beljakov trd sneg, nakar pokladam z žlico majhne kupčke na oblate. Na pekači jih postavim v ohlajeno pečico, da se spečejo.

Pomarančna omaka. Za to napravim bledorumeno prežganje, ga zalijem z juho, ožmem sok ene limone in pridenem prav drobno sesekljane lupinice.

Drugi način omake. V kozici razgrejem maslo ali mast, v to vržem pol žlice sladkorja; ko zarumeni, dodam pol žlice moke, pol žlice drobtin, dve žlici vina, sok in lupinice ene limone. Ko nekaj časa vre, precedim in dam na mizo v krompirjem.

Pomarančna solata. To lahko napravim s kožo ali brez nje. Ako hočem so

lato napraviti s kožo, moram sadove z ostrim nožem na tanke ploščice razrezati. Te pokladam v obliki venca na krožnik. V sredino denem črešnjev ali višnjev kompot. Koščke prav dobro potresem s sladkorjem. — Prav tako delam z olupljenimi pomarančami. Pri lupljenju pazim na to, da mi sok ne uide, da pa je vendar tudi tista spodnja bela kožica odstranjena.

Pomarančni hren. Za hren rabim sok dveh pomaranč in ene limone, sladkor ene obribane pomaranče, žlico hrena, žlico vode in dve žlici vina. Ko je vse dobro premešano, je pripravljeno kot omaka k mesu.

Limonin narastek. Najprej raztopim 2 dkg surovega masla, pridenem sok ene limone, žlico vode in žlico moke. To dobro razmota, da je kot redka kaša. Potem primešam pet rumenjakov, 10 dkg

sladkorja in nekoliko limoninih lupin. Ko je dobro premešano, pridenem še sneg iz treh beljakov. Denem v namaza no posodo in skuham v sopari.

Pomarančna pena (šato). Za sok ene limone in dveh pomaranč rabim 10 dkg sladkorja, tri rumenjake in osminko vode. V podolgasti ozki posodi osvrkljam na ognju, da se zgosti in speni. Ko zavre, je navadno dovolj zgoščeno in dovolj spenjeno. Kot hrana je pena lahko mrzla ali gorka. Gorko dam takoj na mizo. Ako hočem imeti mrzlo, jo ohladim v mrzli vodi. Ves čas ohlajevanja prav pridno mešam, zato da pene ne zginejo. Pomarančna pena je porabljava kot samostojna jed ali kot polivka za različne narastke, kipnike, piškote in še drugo. Ker je zelo lahko prebavljiva, je dobra za slabotne otroke, okrevajoče in bolnike.

GOSPODARSKE VESTI

CENE

g Hmeljsko tržišče. V Savinjski dolini je bilo v zadnjih 14 dneh več povpraševanja po hmelju in cene so šle kvišku do 54 Din za kg. Za večje partije pa so nudili tudi že po 55—56 Din. Računa se, da je neprodanega v prvi roki le še kakih 800 stotov lanskega pridelka. — Hmeljarji so začeli že pripravljati hmeljevke in za primer lepega vremena se bodo začela spomladanska dela v hmeljskih nasadih v najkrajšem času. Nekateri so že začeli obrezovati, medtem ko drugi še čakajo ugodnega vremena.

g Vinski trg. Kupčija z vinom v Dalmaciji je precej živahna, saj ga je največ razprodanega na Korčuli, potem v šibeniškem okraju. V februarju so na Korčuli odprodali 8000 hl, iz Šibenika pa izvozili 24 vagonov lanskega pridelka. Iz inozemstva pa ni nikakega povpraševanja. Cene so porasle; v Šibeniku plačujejo črno vino po 4 Din, opol 4.50 Din, belo po 5 Din liter. V Kaštelih prodajajo črno vino in opol po 22—25 Din za odstotek alkohola v 100 l vina, na Braču

20—23 Din, na Hvaru 33—36 Din, na Korčuli belo po 26—30 Din, opol 20—24 Din, boljše vrste vina z najmanj 13% alkohola po 3.50—4.50 Din liter, lumbarški grk po 7 Din. V Vrhu v Vojvodini je povpraševanje po lanskem pridelku ponehalo. Cene za liter so pri navadnih belih vinih od 8—9% alkohola po 2.30 do 2.50 Din, 9—10% po 2.50—2.70 Din, 11% po 2.70—2.90 Din, boljše po 3 Din. Črna vina 2.50—3 Din, kvalitetna vina 2.80—4 Din, otelo 2—2.40 Din, etnik 1932 po 3.50—4 Din, kvalitetne sorte po 4—6 Din.

g Tržišče z jajci. Položaj na jajčnem tržišču postaja od dne do dne bolj težaven, kajti produkcija rase od dne do dne, medtem ko postaja oddaja vedno težavnejša. Izvoznikarji so zaradi slabega izvoza že doočili ceno 5 Din za 1 kg, kar pomeni približno 25 par za jajce. Vzrok tako nizki ceni leži v nemožnosti izvoza v inozemstvo, kjer so cene izredno nizke. Tako plačuje Švica zaboj jajc (1440 kosov) po 48 švicarskih frankov (53 par komad); toda te cene še padajo. Tudi London ima domača jajca tako po-

ceni, da je vsak uvoz izključen. Enako je v težavah Danska, ker je morala v Švici znižati cene svojemu nad 60 g težkemu blagu od 68 na 54 frankov za za-
boj. Bati se je, da bomo prekmalu iz-
vozili v Švico vso nam dovoljeno uvozno
množino, potem pa sploh ne bomo mo-
gli nikamor več izvažati. Avstrija ne
rabi naših jajc, Italiji so naše cene še
previsoke, Češkoslovaška pa od nas le
malo jemlje. Tako, da so izgledi za jajč-
jo kupčijo prav slabi.

ŽIVINA

g Mariborski prašičji sejem 9. marca.
Ta prašičji sejm je bil živahen po do-
vozu živali, toda bolj mrtev po kupčiji.
Pripeljanih je bilo 224 prašičev, od ka-
terih je bilo prodanih le 81 glav. Cene
so naravno nekoliko nazadovale. Tako so
dosegli mladi pujski za rejo naslednje
cene: 5—6 tednov stari 100—130 Din,
7—9 tednov stari 180—200 Din, 3—4 me-
sece 250—280 Din, 5—7 mesecev stari
320—360 Din, 8—10 mesecev 450—520
Din, 1 leto stari 680—750 Din za glavo.
Za 1 kg žive teže 7—8 Din, 1 kg mrtve
teže 9.50—10 Din.

g Ptujski živinski sejem 6. marca.
Prigon je bil znaten in znašal skupno
624 glav živine: 250 konj, 126 volov in
bikov, 147 krav in 77 telic. Kupčija je
bila bolj slaba, prodanih je bilo le 263
glav. Cene so nekoliko padle, za kg žive
teže: voli in biki 3—4 Din, krave 2—3
Din, telice 3—4 Din, konji po kakovosti
od 650—3000 Din za glavo. — **Prašičji
sejm 7. marca.** Pripeljanih je bilo 433
prašičev, prodanih pa le 126 glav. Cene
so ostale neizpremenjene, za kg žive te-
že pršutarji po 6.50—7 Din, polmastni
7—8.50 Din, mrtve teže 9 Din; pujski
6—12 tednov stari po kakovosti od 100
do 175 Din.

g Semen divjih kož 5. in 6. marca.
Drugi letošnji sejem kožuhovine se je
slabo obnesel, ker ni bilo kupcev iz ino-
zemstva. Svetovni trg je namreč prena-
sičen s kožuhovino, zato so tudi cene ze-
lo nazadovale. Mnogo blaga je ostalo ne-
prodanega, zlasti lisic slabše kakovosti.
Na dražbi so bile dosežene naslednje ce-

ne: lisice gorske 180—220 Dm, izredni
komadi do 250 Din, lisice poljske 120 do
140 Din, kune zlatice 540—630 Din, iz-
redni komadi 780 Din, kune belice 500
do 550 Din, dihurji 80—90 Din, veverice
9 Din, divje mačke 60 Din, zimski zajci
5 Din, jesenski 50 par, jazbeci 62 Din,
vidre 300—420 Din, izredni komadi 575
Din, srne 10 Din, divji prašiči 50 Din.

RAZNO

g Lesna kupčija. Živahno je povpra-
ševanje po tramin, medtem ko je v dru-
gih vrstah lesa bolj mrtvo. Iščejo se de-
ske III. vrste, medtem ko so bukovni te-
stoni prenehali, parjena in neparjena
bukovina najde pa vedno še kupca. Za
hrastovino ni zanimanja, kakor tudi ne
za drva in oglje.

g Lanski pridelek olja v Dalmaciji.
Fridelek olja v Dalmaciji je bil lani
manjši in slabši nego v letu 1932, ker je
pred obiranjem nastopila oljna mušica,
ki je povzročila ogromno škodo. Tako
cenijo ves pridelek oljčnega olja na 42
tisoč hektolitrov, oljnatih tropin pa na
100.000 stotov.

ga Proti bolečinam v vratu: Kadar
začutiš v grlu pri požiranju bolečine, si
pomagaj takoj v začetku s sledečim: sku-
haj 2 pesti žajbelna, nekaj ajbiša in 3 gr
tormentilove koreninice v litru vode. Naj
vre pol ure. S to vodo, ki pa mora biti
vedno topla, grgraj večkrat na dan. Ako
je pa vročina v vratu že precejšnja, damo
v vodo nekaj gr salpeta. Ta zmanjšuje
vročino in pomaga izbljuvati sluz (gnoj)
ki je v tem primeru najhujše.

**ga Še boljše sredstvo proti najhujši
angini.** Oseba, ki je trpela na tej, si je
pomagala sledeče. Iz žajbelna, ajbiša, sku-
ha čaj, predno je grgrala, pridene vanjša
žlico medu in nekaj kapljic kisa. Učinek
je bil čudovit. Bolnica, ki je že s težavo
požirala slino, in neznosno trpela, začne
med grgranjem bljuvati gnoj — rešena
je bila. Z izpiranjem je seve nadaljevala,
dokler je bilo kaj izmečka. Sam zdravnik,
ki je bolnico zdravil, ter se že veselil na
operacijo, se je razočaran čudil — kam je
ves gnoj in oteklina prešla. Torej, kdor
hoče na prav preprosti način zdraviti an-
gino — naj grgra čaj iz teh štirih reči
(žajbelj, ajbiš, med, kis).

PRAVNI NASVETI

Kerenskijevi rublji. F. Vr.

Papirnatu rublji, ki ste jih prinesli iz ujetništva, nimajo danes kot denar nobene prometne vrednosti. Morda se Vam posreči, da najdete kakšnega zbiratelja razvrednotenega denarja, ki bi Vam Vaše rublje odkupil za svojo zbirko. — Ostali denar, ki ga niste točno opisali, kakšne je izdaje, pokažite ob priliki v kakšni menjalnici, in kdor bo Vam več nudil, temu ga prodajte.

Oporoka poročene hčerke. I. M. L.

Z žrtvami ste izžolali hčerko za samsno poklic in Vam je vedno obljubljala, da bo na starost za Vas skrbela. Po nekaj letih službe se je hčerka poročila in je iz lastnih prihrankov imela v blagu (opravi, obleki in perilu) nad 25 tisoč Din vrednosti. Ob priliki poroke ste hčerki posodili na zadolžnico 3000 Din. Ostala je namreč še naprej v službi in je ta dolg hotela s svojim zaslužkom vrniti. — Po enem letu je hčerka na porodu zbolela, napravila oporoko, da zapušča vse Vam in kmalu nato umrla. Otrok, ki ga mati v oporoki ni imenovala, je mater preživel in še danes živi. Mož Vaše umrle hčerke Vam je eno leto po smrti sporočil, da je bila oporoka hčerke, napravljena v bolezni, razveljavljena. Obljubil je, da Vam bo vrnil eno četrtino vrednosti hčerkinega imetja ter da bo to izplačeval v obrokih. Vprašate, če lahko zahtevate povračilo posojila v znesku 3000 Din Din. — Svetujemo Vam, da se sami ali pa po zastopniku informirate pri sodišču, kjer je Vaša pokojna hčerka živela, kaj je z zapuščinsko obravnavo. Če je namreč oporoka razveljavljena, potem je dedič celega premoženja otrok umrle hčerke; če pa je oporoka veljavna, ste Vi dedič do polovice, a ostala polovica pripada otroku kot dolžni delež. — Izgleda, da Vam je to, kar je obljubil zet Vam plačati, obljubil iz proste volje, ne da bi Vi imeli pravico kaj od njega terjati. Pač pa imate pravico od zapuščine Vaše hčerke zahtevati povračilo danega posojila.

Skrajšan rok. S. F. C. — Po našem mnenju vam pripada skrajšani rok. Vzemite na nabor družinski list in ga predložite naborni komisiji.

Vojaška služba. Z. A. H. — Težko boste uspeli s prošnjo za skrajšan rok, ker nimate zanj zakonitih pogojev. Če bi bili vi prvenec, bi imeli pravico do skrajšanega roka, ker oče še ni 60 let star in nimate mlajšega brata z najmanj 17 leti starosti. Ker pa je prvenec brat, ki ni sposoben za vojaško službo, vi nimate pravice do skrajšanega roka.

Plačevanje svakinji. Sestri vaše žene ste se obvezali vsako leto plačevati gotov znesek, ko je odšla od doma. Ker vam je težko plačevati, vprašate, če bi se mogla ta obveznost razveljaviti. — Ne moremo vam točno odgovoriti, ker niste povedali, na čem temelji vaša obveznost. Iz kakšnega razloga je zahtevala, da ji plačujete. Ali ste ji bili dolžni; ali ste morda bili dolžni njo na vašem domu vzdrževati. Vse to bi bili morali povedati, da bi mogli presoditi v koliko vaša obveznost drži.

O prošnji za policijsko službo (N. F. J.) smo pisali v »Gospodarju« 14. februarja t. l. Čitajte!

K. A. Edini sin ste. Oče je nad 60 let star, davka plačujete 150 Din na leto. Vprašate, če vam pripada skrajšan rok. — Služili boste skrajšan rok, ker se oče, ki je nad 60 let, smatra za nesposobnega za delo ali pridobivanje in ker plačuje nad 120 Din davka.

Sum tatvine. A. Z. — Če bo ložitelj dokazal (s pričami), da ste ga osumili tatvine, vas sodišče lahko kaznuje. Če boste obsojeni, boste morali tudi stroške plačati.

Iztirjanje prisojene odškodnine. R. A. J. — Neki posestnik vas je povozil ter vas pri tem močno poškodoval. Poškodoval vam je tudi bicikelj. Sodišče vam je priznalo samo odškodnino za bolečine in zdravljenje. Glede ostalega zahtevka pa vas je zavrnilo na pot pravde. Obsojeni vam pa niti tega noče plačati, kar vam je sodišče priznalo. Kaj storite? — Pojdite na sodišče, prosite, da se vam izda odpravek sodbe (odškodninski dekret) ter nato predlagajte rubežen za znesek, na katerega je bil nasprotnik obsojen. Za preostalo škodo boste morali pa ložiti in bo v pravdi treba točno dokazati višino škode in to, da je škoda nastala vsled krivde nasprotnika.

Kup bolne krave. A. K. T. — Kupili ste kravo za rejo. Prodajalec je zadrževal, da je krava domače reje in vam ni nič povedal, da je krava bolna. Živinozdravnik je ugotovil, da ima krava staro bolezen. Zahtevali ste, da prodajalec vzame kravo nazaj. Kravo ste imeli 14 dni. Vprašate, če morete zahtevati, da vam prodajalec povrne vse stroške. — Ker vam je prodajalec prodal bolno kravo, je dolžan povrniti vam vse stroške, ki ste jih imeli z njo (za krmlo, živinozdravnika).

Zakon o oprostitvi davčnihavezancev z 9 ali več otroki je spremenjen. V. S. — Ni so vsi davčniavezanci, ki imajo devet ali več otrok, popolnoma oproščeni davkov. Ta dobrota velja sedaj samo za osebe, katerih davke po vseh davčnih obdobjih ne presega 500 Din na leto in ki njih najmlajši otrok ni starejši od 14 let. Te osebe pa so oproščene samo neposrednih davkov in doklad razen samoupravnih, ki se odmerjajo na te davke. Zato bo sedaj mnogo manj oproščenih